

[Svend Haugaard.]

mindre områder, de mindre bygder, at man giver en sådan mulighed.

Jeg mener, der er umådelig meget, som vi skal se nærmere på i udvalget, men jeg vil ikke have den tale, jeg her har holdt, fortolket på en sådan måde, at vi ikke skulle være meget positive over for lovforslaget. Vi er overordentlig interesserede i, at folkeoplysningen får den bedst mulige fremme, men vi mener altså ikke, at lovforslaget, som det foreligger, er særlig egnet. Det trænger til en forenkling, det trænger til en meget stærk bearbejdelse, men det er vi meget villige til at være med til på en sådan måde, at det ikke sinker iværksættelsen i Grønland.

Poul Dam: Jeg skal prøve at sige noget alvorligt om dette lovforslag, selv om det falder mig meget svært at tage det alvorligt.

Når man tænker på, at Grønlands befolkning svarer til befolkningen i en jævnt stor dansk provinsby og er spredt over en kolossal kyststrækning fordelt på et antal byer og bygder af meget forskellig størrelse, hvoraf mange er temmelig små, men dog alligevel rummer en hel del af befolkningen, og så ser, at dette vil man have presset ind i en miniatureudgave af Frederiksholms Kanal, hvor undervisningsministeriet ligger, så siger man: hvor er egentlig sansen for dimensioner henne i foretagendet? Det her er jo et meget interessant stykke papirarbejde, og det er et meget interessant forsøg på at gøre Grønland så firkantet dansk, i hvert fald kontormæssigt dansk, som man kan tænke sig. Men hvor er der plads til noget liv i dette? Hvor er der plads til noget, der bare ligner folkeoplysning?

Jeg ser nok, at landsrådet har tiltrådt forslaget. Nu har jeg ikke i øjeblikket i erindring, hvor mange skolelærere der er i landsrådet, men der er jo nogle stykker, og det er meget naturligt. Men det er vel også mange gange sådan, at man i landsrådet får mange sager tilsendt fra ministeriet og ikke rigtig har mulighed for simpelt hen tidsmæssigt at overkomme at behandle dem tilstrækkelig kritisk. Jeg kan slet ikke se, hvordan dette her skal kunne fungere til gavn for den grønlandske befolkning, og det kan godt være, man overhovedet ikke kan få en fritidsundervisning til at fungere ordentligt, så

længe hele skole- og undervisningsområdet er et statsanliggende.

Nu ved jeg godt, at man, hver gang man snakker om disse ting, fortæller, at der sidder et byrde- og opgavefordelingsudvalg, hvor man skal finde ud af, hvordan det skal laves i fremtiden. Men jeg tror nok, at den løsning, der kunne give et folkeligt arbejde på dette grundlag, ville være, at man gav pengene til landsrådet og til kommunerne og sagde: kære venner, I får så og så meget i forhold til jeres befolkningsstørrelse, det kan I lave folkeoplysning med, sådan som I nu synes det er rigtigt ud fra jeres forudsætninger og ikke ud fra de forudsætninger om, at læreren skal have de fornødne kvalifikationer, og at folk skal være fyldt 18 år og 3 dage osv., som man nu efter mange års arbejde har fundet ud af ovre i det danske undervisningsministerium.

Man kunne gå i deltajer, men det kan måske i det store og hele udsættes til udvalgsarbejdet; jeg vil bare nævne sådan noget som, at man arbejder med enheden kommunen. De grønlandske kommuner er mange gange lavet sådan tilsyneladende på et lommeetlas ved hjælp af en spids blyant. Nogle af dem omfatter bygder, der ligger vældig langt fra hinanden, slet ikke har noget fællesskab, og hvor man i centralbyen har meget dårligt overblik over, hvad der foregår ude i de fjerneste bygder, og slet ikke kan øve nogen indsats på området. Andre af kommunerne ligger viklet ind i hinanden i en sådan grad, at de i langt højere grad udgør et fællesområde. Hvorfor kunne man ikke tænke sig, at der var mening i, at man lavede en lang række initiativer på området fælles for Nanortalik, Narsaq og Jualianehåb, der ligger filtret ind i hinanden, og hvor en række bygder, der ligger i én kommune? i en række henseender føler sig mere knyttet til hovedbyen i en anden kommune. Men her sidder man og laver det firkantet, pænt, kontormæssigt, og dermed passer det meget godt, at den grønlandske skole jo også væsentligt går ud på at opdrage grønlænderne til at blive kontorer.

Ministeren for Grønland (Knud Hertling):

Ja, jeg kan jo også her stort set sige tak for en velvillig modtagelse, og jeg skal da gerne